

datum: 2 september 2026

De logica van het GLoBe-programma 2027-2031

1. Probleemstelling en ambitie

Het GLoBe-programma 'Goed lokaal bestuur' wordt uitgevoerd in België, Benin, Ecuador, Marokko en Senegal. Het programma gaat uit van een gemeenschappelijke vaststelling: lokale overheden spelen een essentiële rol bij de verwezenlijking van mensenrechten, de uitvoering van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en de verbetering van de levensomstandigheden. Ze organiseren lokale diensten, plannen de ruimtelijke ontwikkeling, mobiliseren lokale actoren en creëren ruimte voor participatie. Toch beschikken ze niet altijd over de capaciteiten, middelen en speelruimte die nodig zijn om deze rol ten volle te vervullen.

In Benin, Ecuador, Marokko en Senegal moeten lokale overheden tegemoetkomen aan toenemende sociale, economische en ecologische behoeften, in contexten die worden gekenmerkt door een nog onvoltooide decentralisatie, beperkte middelen en klimatologische of economische kwetsbaarheden.

In België streven lokale overheden ernaar om duurzame ontwikkeling beter in hun beleid te integreren en een solidaire en hoogwaardige internationale samenwerking in stand te houden, ondanks de druk op hun personele, financiële en politieke middelen.

GLoBe streeft een gemeenschappelijke ambitie na: het versterken van goed lokaal bestuur als hefboom voor duurzame ontwikkeling, vertrouwen en stabiliteit. Tegen 2037 wil het programma bijdragen aan betere levensomstandigheden in meer inclusieve, duurzame en veerkrachtige gebieden.

2. De beoogde verandering tegen 2031

In de vier partnerlanden vervullen lokale overheden hun rol als motor van duurzame territoriale ontwikkeling op een efficiëntere manier. Ze plannen, coördineren, voeren uit en monitoren een beleid dat inclusiever, verantwoordelijker en beter afgestemd is op hun gebied.

De inwoners, met name vrouwen, jongeren en kwetsbare personen, zijn beter geïnformeerd en worden beter gehoord. Zij kunnen hun prioriteiten kenbaar maken, beslissingen beïnvloeden, de aangevane verbintenissen opvolgen en op een rechtvaardigere manier toegang krijgen tot diensten, middelen en kansen.

In België voeren de lokale overheden een coherenter, duurzamer en solidairder beleid, op basis van de Agenda 2030 en de kaders die daarop zullen volgen. Ze ontwikkelen ook een hoogwaardige, wederzijdse en professionele internationale samenwerking die door lokale actoren wordt gedragen.

De op mensenrechten gebaseerde aanpak en het principe dat niemand achterblijft, vormen de leidraad voor het gehele programma. De bevolking wordt beschouwd als een

actieve deelnemer aan het ver n en als drager van rechten. Lokale overheden hebben de verantwoordelijkheid om te informeren, te luisteren, hun beslissingen te motiveren en belemmeringen voor de verwezenlijking van deze rechten weg te nemen.

3. Vier elkaar aanvullende wegen naar verandering

Het programma werkt via vier elkaar aanvullende sporen: de versterking van lokale instellingen, participatie en verantwoording, de toepassing van deze capaciteiten op concrete territoriale prioriteiten, de verspreiding van geleerde lessen en de verbetering van het institutionele kader voor lokale overheden. De combinatie van deze sporen moet de kwaliteit, de legitimiteit en de duurzaamheid van het lokale optreden verbeteren.

3.1. Versterking van de institutionele en organisatorische capaciteiten

In de vier partnerlanden versterkt GLoBe het vermogen van beleidsmakers, lokale besturen en diensten om te plannen, te coördineren, te communiceren, informatie te beheren, partnerschappen aan te gaan en hun beslissingen op te volgen. Het programma ondersteunt het verduidelijken van rollen, de samenwerking tussen diensten, het gebruik van gegevens, digitalisering en de integratie van nieuwe werkwijzen in procedures, plannen en begrotingen.

In België begeleidt GLoBe beleidsmakers en medewerkers van lokale overheden bij het ontwerpen en uitvoeren van duurzaam beleid. Het ondersteunt het gebruik van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen als referentiekader en de ontwikkeling van strategische en duurzame aanbestedingen.

In beide onderdelen moet capaciteitsopbouw leiden tot gedragsveranderingen en nieuwe werkwijzen duurzaam verankeren.

3.2. Versterking van participatie, verantwoording en het sociaal contract

In de vier partnerlanden ondersteunt GLoBe mechanismen voor participatie die regelmatig, toegankelijker en inclusiever zijn. De bevolking, het maatschappelijk middenveld en economische actoren spelen een sleutelrol bij het vaststellen van prioriteiten, het uitvoeren van acties en het monitoren van de resultaten.

De lokale overheden leggen verantwoording af over hun beslissingen en lichten toe hoe zij de ontvangen voorstellen gebruiken. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan vrouwen, jongeren, plattelandsgemeenschappen en mensen met beperkte toegang tot informatie of besluitvorming.

In België versterkt het programma de participatie van de inwoners en de mobilisatie van lokale actoren rond het beleid inzake duurzame ontwikkeling en internationale samenwerking.

In beide onderdelen zorgen een grotere inspraak en een sterkere verantwoordingsplicht voor een relevanter beleid en versterken ze het vertrouwen tussen de bevolking en het lokaal bestuur.

3.3. Inzetten op concrete territoriale prioriteiten

In de vier partnerlanden worden de institutionele capaciteiten en participatieve mechanismen ingezet voor uitdagingen die een directe invloed hebben op de levensomstandigheden: lokale economische ontwikkeling in Benin; beheer van water, bodem en natuurlijke hulpbronnen, alsook seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in Ecuador; economische ontwikkeling en klimaatveerkracht in Marokko; klimaatveerkracht en economische ontwikkeling in Senegal.

De lokale overheden brengen de betrokken actoren bijeen, maken gebruik van de beschikbare gegevens, organiseren overleg en volgen de afspraken op. Zichtbare, nuttige en eerlijk verdeelde resultaten versterken het vertrouwen in het overheidsoptreden.

In België richt deze aanpak zich op de professionalisering van de internationale samenwerking van de Vlaamse lokale overheden. GLoBe versterkt de kwaliteit, de wederkerigheid en de impact van partnerschappen met lokale overheden in derde landen. Het versterkt ook de politieke, administratieve en maatschappelijke steun voor internationale samenwerking en bevordert het aangaan van nieuwe partnerschappen.

3.4. Netwerken opbouwen, lessen benutten en verspreiden

In de vier partnerlanden worden lokale ervaringen gedocumenteerd en gedeeld tussen lokale overheden, verenigingen van lokale overheden, strategische partners, andere bestuursniveaus en netwerken. Proefprojecten en veelbelovende praktijken worden omgezet in instrumenten, aanbevelingen en pleidooien.

In België faciliteert de VVSG de uitwisselingen tussen lokale overheden en verspreidt de verworven kennis op het gebied van duurzame ontwikkeling en internationale samenwerking. Zij versterkt ook de erkenning van de rol van lokale overheden in nationale en internationale debatten.

In beide onderdelen moet de kennisoverdracht andere lokale overheden in staat stellen de relevante praktijken over te nemen en bijdragen aan een gunstiger politiek, institutioneel en financieel klimaat.

4. Voorwaarden voor succes, risico's en leerprocessen

GLoBe maakt onder meer gebruik van gedecentraliseerde samenwerking, peer-learning, begeleiding, proefprojecten, netwerken, communicatie, kennisoverdracht en belangenbehartiging. Het programma werkt samen met lokale overheden, hun verenigingen, het maatschappelijk middenveld, economische actoren en diverse technische en institutionele partners.

Het welslagen ervan veronderstelt voldoende politieke wil, bestuurlijke continuïteit, passende middelen en de duurzame integratie van nieuwe werkwijzen in de organisaties. De belangrijkste risico's hebben betrekking op politieke veranderingen, personeelsverloop, een gebrek aan middelen, een weinig inclusieve participatie, digitale uitsluiting en crises op het gebied van klimaat, economie of veiligheid.

Elk landenprogramma beschikt over een veranderingstheorie die is afgestemd op de eigen context. De monitoring richt zich op institutionele en gedragsveranderingen, de kwaliteit van de participatie, de resultaten van de territoriale acties en de verspreiding van de werkwijzen. De indicatoren worden aangevuld met raadplegingen, verhalen over verandering en het benutten van de resultaten. Dit voortdurende leerproces maakt het mogelijk om hypothesen te toetsen en de activiteiten, partnerschappen en prioriteiten tijdens de uitvoering aan te passen.